Խմ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 311 — ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 6 / 18 1897 — 23 ԲԷՃԷՊ 1315 — ՇԱԲԱԹ

غزتهسی اداره‌خانه‌سی (ماسیس) اوطه‌سی

Համակ կամ որ եւ իցէ զրուեթիւն պէտք է ուղղել Ազ. Խմբագրութիւն

ՄԱՍԻՍ ԹԱՂԹԱՅԻ ՕՐԱԳՐՈՑ

Գալատա, ՊՈԼԻՍ ՂԱԼԱԹԻԱ, Սուլթանական խան

Direction du Journal "MASSIS,,
Galata, CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues aux Bureaux du journal

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏԵՍԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ համար Ցարեկան դրկին. արժ. 75
» » Գիշերանեայ » » 40
Գաւառներու » Տարեկան » » 100
» » Վեցամեայ » » 50
» » Եռամսեայ » » 25
Օտար երկրի » Տարեկան Ֆրանք 25
Ռուսիոյ » Ռուբլի 10

Դրամի փոխարէն փոստային թոշակ կընդունի. 115 դրուշի փոխարէն 100 դրուշի հաշուով:

ԵՕԹՆԵԱԿԸ

Շոգենաւի մը մէջ երկու Հայ խօսակցութեան մը կոկոին, քովերնին դտնուողը հարկ սւ ականջը դոցելու չէ. թէեւ քաղաքավարութեան հակառակ է այն վարմունքը՝ որ սովորաբար «-ԷՐՆԷ դէպ կը նշանակէ, բայց միանգամայն խօսակիցները հասարակաց պարտէզի մը կամ շոգենաւի մը մէջ իրաւունք չունին արդիլելու այն տեսակ մը անուշադիր ունկնդրութիւնը, զոր անտարբեր երրորդ մը կը շնորհէ իրենց խօսքերուն։ Գանք մեր նիւթին. խօսակիցները՝ որ երկուքն ալ արհեստաւոր դասակարդին կը պատկանէին՝ կը ճառէին առեւտրական հրապարակին վրայ. ճառին դինը բարձրացեր է, թուղթը վրայ դրեր է. շաքարը այսպէս պիտի վրայ դրեր է. շաքարը այսպէս պիտի ելլայ, խահուէն արդէն այնպէս եղեր է ևն.։ Շարունակելով իրենց նիւթին վրայ՝ հետաքրքրական և շահաւոր ակնարկներ կը նետէին վաճառականութեան նախնական նիւթերուն, արտածումի և ներածումի զանազան դիւրութիւններու վրայ, և մտիկ ընողը կը հիանար անոնց ուշիմութեան համար։ Իրաւունք կը կարծուի թէ Հայը իր խանութը դոցելէն, վաճառանոցին փակուելէն վերջ՝ ա՛լ բնաւ չանդրադառնար իր արհեստի դործերուն, մինչեւ որ Աստուծոյ երկրորդ օրը ծագի և նոր Աստուծոյ երկրորդ օրը ծագի և նոր սթաբրեը նոր կենդանութիւն և նոր սթաբուում բերէ իր վրայ։ Ցոյնը և Հրեան ուրախութեան կամ տրտմութեան ամենէն պարտաւորիչ վարկեաններէն կրնան դողնալ քանի մը երկվայրկեան իրենց առեւտրական կամ եկամտային դործերուն վրայ խորհրդակցելու համար. մանաւանդ Հրէին համար կը ընդունի ըսել թէ իր կեանքի մէն մի վայրկեանին շալակն առած իրեն հետ կը պտտցնէ իր խանութը մթերանոցը՝ սակարանին հաշուեթուղթերը։ Դերազանցապէս առեւտրական այդ ազդը դործին կամ դրամին մենամարտութիւնը ինի. մախաղներով կը բեռնաւորէ իր անձը, ինչպէս իր միտքը՝ չարաճճի հաշիւներով. կրօնական պարտաւորութեան մը չափ ջերմեռանդութիւն եւ երկիւղածութիւն կը դնէ իր ապրուստը հոդալու, կամ արդէն պատրաստուած միջոցները յարատեւ դործելու համար։ Մեղի ծանօթ Հրեաները դիտենք միայն, հապա առեւտրական աւելի մեծ կեդրոններու Հրեան, այդ կրակուրոց ապրածը թէեւ մարմնական նուազ պատկառելի պատեռնով մը ծածկուած, թէեւ չորցած դէմքով և հաշիւներ ընելով փսսացած քունքերով ամբողջ աշխոյժ կելլայ, բոլորովին ոգի, բնաւին ճարտարութիւն, երբ հինգ տասը փարա անդամ վատկելու վրայ ելլայ խնդիրը։ Ցոյնն ալ շատ վար չմնար հաշուամոլութեան դեւին մրցանակները յափշտակելու արագութեան մէջ։ Շոգենաւին վրայ առեւտրական նիւթերու մասին ճառող հայ խօսակիցները դադափար արթնցուցին մեր մէջ թէ հայերը տպտնի կեանքի յարմար, նրբաղ յանառութեամբ դործի փարող ժողովուրդ մը կը կարծուին երբեմն յանիրաւի։ Թէեւ Հրէին և Ցոյնին դանվիններուն հետ չենք կրնար մրցիլ յարատեւութեան և յամառութեան անուանկէտով, բայց բան մը կայ՝ զոր պէտք է խոստովանիլ, ա՛յն է մեր ժողովրդին յարմարութիւնը առեւտրական դժուար ասպարէզներուն անդամ։ Պակասածը կամքն է միայն, եթէ յարմարութիւն չունենաս, կամքը մեծ բան մը չկրնար ընել բնական թերութիւնները ծածկելու համար. ինչպէս վատառողջ մարդ մը ո՞րքան ալ առողջ ցուցնել ինքզինքը՝ առողջ մարդու մը պատրանքը կուտայ բայց ոչ իրականութիւնը։ Սակայն անտարակուսելի է թէ Հայ ժողովուրդը դործի ամէն ասպարէզներուն, մրցութեան ամէն պայմաններուն, տոկունութեան ամէն պահանջումներուն կրնայ յարմարիլ. նմանցնելու և նմաններու աքանչելի յատկութիւն մը ունի. դործնականին մէջ քիչ անդամ պակասակերի է այս յատկութիւնը, իսկ տեսականին մէջ միջավայրերու յարմարեցումը բարեշրջութեան ընդունակ պայմաններէն դլխաւորն է։ Ինչ ինչ կէտերու մէջ միայն կը տեսնենք թէ կապկութիւն կելլայ այս կամ այն նմանութիւնը՝ որ օդուտ մը չունի ազդային նիւթական կամ բարոյական տեսակետով։ Եթէ ոչ, ո՞վ կրնայ համարձակիլ կասկածի տակ ձդելու այն դերազանց դիւրութիւնները, զոր ունեցած ենք նմանցնելու և նմաններու մասին մեր ունեցած յարմարութիւններովը։ Ասոնք են որ յաճախ զանազան տնտեսական [illegible] կան խարխուլ վիճակը։

Բայց երկու բան միայն չենք ըներ, այն ալ մեր ուղղելիքը. նախ՝ քիչ կը վաղենք դործի համար. երկրորդ՝ ոչ է դործի մէջ պատուի կամ անպատուութեան առտիճանը կը փնտռենք։ Տեսակ մը ասպետական բարք ունինք, որ դեղեցիկ արդիւնքներ կրնայ տալ քանի մը պարագաներու մէջ, այլ բաներու դատելու ասպարէզին մէջ մեր անկումին պատճառ կելլայ։ Ահա թէ ինչո՞ւ դործին մէջ անպատուութիւն չկայ.— վասնզի ենթադրենք թէ ձկնավաճառը դործ չունի՝ դործ պիտի փնտռէ, բնականաբար վաճառականի դրագիր ելլալու յաւակնութիւնը մխքին անդամ չանցնիր. իրեն ինչ կինայ ընել. իր արհեստին դործը փնտռել կամ իր արհեստին մօտաւոր զբաղում մը դտնել. կամ դրագիրը դործ պիտի փնտռէ, հարկաւ ձկնավաճառին արհեստը չկընար բանիլ, այն ալ իր արհեստին կամ անոր մօտ բան մը պիտի փնտռէ։ Եթէ արհեստները և անոնց տերերը մի առ մի աչքի առջեւ բերենք, ո՞վ կը համարձակի ըսել թէ այս կամ այն արհեստը անպատիւ է. արհեստները չեն հոտիր, ինչպէս չէր հոտեր այն դրամը՝ զոր Հռոմի կայսրը Վեսպասիանոս կը հաւաքեր անպատիւ տուներէն։ Բիչ մը վեհութիւն ունինք, որ ժամանակին կամ պարագաներուն համեմատ աւելի կուդայ. տեսակ մը հպարտութիւն՝ որ անտեղի ելլալուն չափ ալ անպիտան է, վերջապէս, կրկնենք, ասպետական և վիպային կողմը շատ կը ցուցնենք մեր բարքերուն մէջ։ Իրաւ է որ նկարագրի բարձրութեան հասնելու համար այդ կողմը անհրաժեշտ է բարքերուն մէջ, և մենք կը մաղթենք որ երեւի միջոց մեր մէջ, բայց պէտք է դիտնալ թէ ե՞րբ ձդելու ենք դայն մեկ կողմ ժամանակի մը համար. ճոխանալու չենք անով, պատուի խնդիր յարուցանելու չենք ներկայացուած դործը տեսնելու կամ ընդունելու համար։ Զենք առաջարկեր բնաւ հրէին կամ յոյնին նկարագրին հետ փոխանակել կամ անոր վրայ կաղապարել մեր բնատոհմիկ— բայց բնատոհմիկ— նկարագիրը. նմաններու կամ նմանցնելու առաւելութիւնը մինչեւ այդ ծայրը մղել չենք փափաքիր. այլ կուզենք տեսնել թէ առեւտրական ասպարէզին վրայ հրէին և յոյնին հետ մրցումը կրնանք կատարել, մեր տնտեսական ուժերը կընանք հակակշռել անոնց ուժերուն։ Շատեր չափազանց միամիտ պիտի համարին մեր հաւաքը այս մասին, պիտի առարկեն թէ այդ ըսուածը դրամադլխով կելլայ. բայց նոյն կարծեցեալ միամտութեամբ ես ալ պիտի առարկեմ թէ դրամագլխի չդոյութիւնը արդէն մեր ակնարկած թերութիւններէն առաջ եկած է. այս դեղեցիկ երկրին մէջ՝ բարեխնամ կառավարութեան ամէն դիւրահոդ միջոցներէն օդտուած՝ եթէ չենք կրցեր դրամագլուխներ վաստկիլ ըսել է թէ կանխէն ի վեր տեսակ մը ձեռներէց ոդի, դործի մէջ եփել թափել կը պակսին եղեր մեզի։ Մի՛ պնդէք տարբեր կերպով, վատահ ելլանք թէ ամենքս ալ միեւնոյն եղրակացութեան պիտի յանդինք։ Մի՛ [illegible] նակը կը մաղթենք առ հասարակ մեր արհեստաւորներուն համար, որոնք պարտաւոր են իրենց դործը որոճալ ամէն առիթի մէջ։ Բսողներ կան թէ «հոդս հատեր է, խանութը դոցելէս վերջ ա՛լ ինձի համար դործ մրծ լմընցած է. պէտքը, թրամվայը, տոնլինան, բէյեմը նայինք»։ Եւ իրաւունք իրենց խօսքին ալ հաւատարիմ մնալով— որքան չպիտի հաւատարիմ ելլային տրուած երդումի մը— զիշերներուն երկայն ժամերը կը դլորին կը տահին թղթախաղերու և անոնց հետեւորդ պայքարներուն ծուխին ու մուխին մէջ։

Բայց չնորհակալ ենք այն խօսակիցներուն, որ եօթնեակի մը նիւթ մատակարարեցին, ազդային լուրերու նեղ շրջանակէն քիչ մը դուրս ելնելու պատեհութիւն տալով մեզի։

ՄԵՐ ՊԱՆԴՈՒԽՏՆԵՐԸ

(Կրկնամոնոլոգ)

Գ.

Արեւելեան պարկեշտութեան հետ օրորոցէն սկսեալ հայ դեղջկուհիի սրտին վրայ կը ծլի կը ծաղկի դարեւոր ուանդութեան պաշտելի ամօթխածութեան գինարբն ու յամիկը, ինչ նոզկալի տգիտութեան հովերը պիտի յանդգնին արդեօք խամրել այդ անուշարոյր ծաղիկները և անոր տեղ պատուաստել խառնակութեան արմատ մը, որուն կոշտ ու խորդ կեղեւը պիտի աեսնենք այն ատեն միայն՝ երբ հաստատուած հիւղերը խորունկին ձդուին ու պղտորեն մեր բարոյականի ջինջ և մաքուր վտակը։ Տակաւին քանի՞ պիտի ըմրնուումներով պիտի քալենք մինակ գլորուելու համար, կրօնական այս արտօնութիւնը որուն ընդ փոյթ հրամայուիլը կը պնդեն կարմատես ոմանք մինչ գլորուելու և անբարոյականութեան վիհերու մէջ կորսուելու անդնդային նիդեր չէ՞ն մեզ համար։ Հերիք՝ այլեւս, որքեանք մեր սխալը, լրջորեն խորհինք ու այնպես մեկնաբանենք մեր դրիչը՝ քչիկ մ'ալ բերան բանալու տեղ ունենալու համար։

Իրրեւ միեւնոյն հողի ու ջրի դաւակ և պանդխտութեան մէկ դժբաղդ ոսա՝ շատ մօտէն դիտակից և իրազեկ ելլալով պանդխտին և նորա ընտանեկան կեանքի ամէն հանդամանքներուն, անհրաժեշտ ու ծանր պարտականութիւն կը համարիմ խոնարհաբար խնդրել Ամեն. Սրբազան Պատրիարքի և Ազգ. Վարչութեան պատ. Տեարց լուրջ ուշադրութիւնը յետագայ որոշումներու դործադրութեան համար։ Ա. պանդուխտներէն հարիւրին 60 անձանց համար յատուկին պաշտօնեայ մը որոշել և անոնց դրամները ղրկելի վաշխառուներէն ազատելով հասցնել անոնց ընտանեացը։ Բ. Կառավարութեան արդարադատ Սուլթանի խորին ուշադրութիւնը խնդրել և յատուկ յանձնաժողովի մը քննութեամբ դուրս հանել այնչափ փոած տոկոսի տոկոսը կազմող մուրհակներն ու տէֆթէրները որոց փոխարէն պանդուխտի չարաչար ասխատութեամբ հահած դրամը և չատ անդամ ալ արտն ու տունը դրաւուած է՝ և ըստ օրինի արդարութեամբ վերադարձնել անոնց։ Գ. Պանդուխտներէն հարիւրին քսան անձանց համար որոշել այցելու հոմիւ մը զանոնք խրատելու և անբարոյական տեղերու մէջէն դուրս քաշելու, անոնց յումեյատ վասնելիք դրամները առնել և խեղճուկ զաւակաց ու անտէրունչ ամուսնոյն հասցնել տեղական առաջնորդարանի գիտութեամբ։ Դ. Պանդուխտներէն հարիւրին 20 անձանց համար ևս պաշտօնեայ մը ղրկուի և անոնցմէ ծայրագեղ թշուառներուն կայութիւնը ստուգելով՝ եթէ նիւթական կարողութեան տէր պանդուխտներու մէջ հանդանակութիւն բանալով և թէ ուրիշ միջոցներով վերջապէս օգնեն ըստ կարելւոյն և անոնք իրենց տունը վերադարձուին։ Ասոնք այն կարգի պանդուխտներն են որոնք բախտի ձախորդութեան հետեւանքներով ենթակայ եղած են սոսկալի թշուառութեան, ամէն օր կը կարդան իրենց սիրելիներու աղեխարշ տողերը ու չեն կրնար ոչ նիւթապէս օգնել և ոչ իսկ, ի չգոյէ դրամի վերադառնալ անոնց քով. սասնկներու գերեզմանները օրէ օր չատնալու վրայ են։ Ահա բարոյական և նիւթական հիւանդութեանց մէջ ծփացող մեր պանդուխտներու ճիչդ դեղագիրը զոր համարձակութիւն կունենամ ամենայն վստահութեամբ սորդրելով խնդրել որ այս առթիւ եղած դեղագրեր և օրթերթերը չդասուին ի չարս «հոդոց հանդուցելոց» ծրարներուն և հարկ եղածը ընդ փոյթ դործադրուելու համար չմնայել դոթ ու կարեկցութիւն հանդէպ մեր մահամերձ հիւանդներուն։ Այն ատեն ահա մեր պանդուխտներու կեանքը պիտի մաքրուի դարշ աղտեղութիւններէ, անոնց ընտանեկան յարկերը պիտի սիրուին դառնութիւններէ ու վերջ մնան տասալումներէ։ Եւ մենք յարմար միջոց պիտի ունենանք այնուհետեւ քաղցրութեամբ ունկնդրելու կրօնական վիճաբաններուն, և անոնց հետ քիչ մ'ալ զարմանալով կրօնական ժողովոյ լուութեան վրայ՝ սա իրաւացի հարցման տեղը ունենալու թէ՝ պանդուխտ Երիկին թող ուրթափրան անդամ կորուսած խեղճուկ կնկան մ'ալ ասպահարդան տալու մերժումը պէ՞տք է։ ԳԱՐԵԳԻՆ

Գ... տարիքը առած ամուրի մըն է. կը ստիպէին դայն որ ամուսնանայ։

— Վերջապէս... երբ մարդ տարիքը կառնէ, և հիւանդ կիյնայ... տխուր բան է ամուրի ելլալ... զինքը հոգացող մը չունենար։

— Ներեցէք... պարտապահանջները կունենայ

* * *

— Մայրիկ, հայրիկիս մագերէն խուրձ մը կուզեմ։

— Շատ ադեկ. (հօրը դառնալով), մտքեդ կանցնէր որ այսքան պզտիկ տղայ մը, սիրոյ այսպիսի մտածում մը ունենայ։

— Մայրիկ, խէժ ալ կուզեմ, Հայկը ձիուս պոչը բրցուցէ։

ԻՐԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ։

ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀԻ ՊԱՆԴԽՏՈՑ ԿԵԱՆՔԷՆ

Պ ա ր ա կ է ր Բ.

ՎԱԳԱՄԱԾՈՒԹԵՆ ԱՆՐԺԻՆ

Գ.

Այո՛, փոքրիկն Վերժին, կեղծմաշկի, մանկանց այդ խրատիլակին, անգութ, թուխաւոր ձիրաններէն բռնուած, երբ կը տեսնէր իւր սիրական մայրիկին տխրագին քայլերը, ի մի ակնարկ նետա տեսութեան, այլ ևս կը մոռնար իր կոկորդին խեղճուկ վիճակը, կը մոռնար իր պզտիկ, փափկիկ մարմնին չարչարող ցաւերն, և տեսակ մը նոր քաջութիւն դդեցած, խնդագին ժպիտներով, ուրախութենէն պատուհանը կոտրելու ատտիճան վախտ ձեռաց թափթփիւնովը մօրը գալուստը կը տեսնէր։ Երկար չէր որ Վերժին անկողնոյ կը ծառայէր, բայց այդ անիծեալ տխտը այնպէս անդթօրէն իր վրայ յարձակած էր որ քանի մը օրէն իսկ Վերժին բոլորովին այլափոխուած էր։ Այժմ մայր ու աղջիկ իրարու վիզը փարած, դա՛ղջ դա՛ղջ արցունքներ, մանկական հառաչներ, մօր մը աղո՛ւ աղո՛ւ ա՛խերը իրար խառնուած տրտմատեսիլ տեսարանին վրայ աւելի թաղծապատ [illegible] ինքնագրդիռ բոլորքը զոր կդդաք, բայց չէք դիտեր թէ որո՞ւ ուղղէք։ Բանը բանէն անցած էր ալ։ Տիֆթերիան գալարած պրկած էր խեղճը իր թեւերն վրայ, ինչպէս օձ մը կը պլլուի իր զոհին բոլորտիքը։ Աւա՜ղ որ Ֆրեզնոյի նման Գալիֆորնիա նահանգին լուսաւորեալ քաղաքին մէջ չէր գտնուած բժիշկ մը որ Տոքթ. Բուի մեթոտով մարտնչէր կեղծմաշկի միքրոպներուն ակումբին հետ և յաղթագին փրկէր այս անմեղ արարածը այդ խոշտանգէն։ Փոքրիկ արագավազ սրունքներով վեր վար վազող վազուըռտող, վայրկեանը մէկ մը անոյշ ժպիտով մօրը միզը փարող, նորա դէմքը համով հոտով համբոյրներով, զոր միայն ճաշակելը մայր կամ հայր ըլլալ կարժէ, մայրիկին սիրտը չտխրեցնելու համար իր զգացած ցաւերը ծածկող ուրախ զուարթ Վերժինը այս օր փոռուած էր թափթփած անկողնին վրայ իբրեւ օրհասական, մահամերձ. այլ սակայն այդ մահամերձ վիճակն իսկ չէր արգիլած զինքը հրճուելու ի տես մօր մը անկեղծ արդահատանաց։ Կարծես մայրը տեսնելէն յետոյ մեռնիլը իրեն համար այնչա՞փ ծանր պարտականութիւն մը չպիտի երեւէր։ Վերժինի վիճակն ոչ նուազ աւելի սրտաճմլիկ էր այդ ուշակորոյս մօրը վիճակը։ Վեց տարի շարունակ չդելով, փայփայելով, գգուելով հասցուցած վարդի կոկոնիկը մէկ վայրկեանէն պիտի կորանցնէր յաւիտեա՛ն, այս մտածումը բաւական էր իր բանականութիւնը թանձրացնել և զինքն ուշապիրկ վիճակի մը ենթարկելու. 13 տարիէ յետոյ ծնողքը տեսնելու ուրախութեան յաջողած էր կսկիծներու ամենէն դառնագինը, զաւակի մը կորուստը։

Իր ծնողաց տեսութիւնն բոլորովին մոռացութեան մէջ թաղուած էր երբ նէ դողահար վշտաբորբոք, իւր մէկ հատիկ Վերժինին, անուշիկ թուչիկին տառապագին սնարին քովը ի ծունր, երկու ձեռքերովը նեբա ջերմոտ, վախտ ձեռքերը չջաչված, արցունքն արցունքին խառնած, երեսը երեսին հպած, համբոյրը համբոյրով շնչած, շունչ շնչի, գլուխ դլխի, կարծես պատռել կուզէր Վերժինին փոքրիկ կոկորդը և քամել, ծծել անաղորդն պասիլը, որ իր մանկան հոգին կը տոչորէր։ Վայրկեանի մը համար գիրկնդխառնման, ընդփարման անցաւոր ցնծութիւնը յանկարծ այլափոխուած էր, մեռելական, գերեզմանական տխրութեան։ Զկայ կին մը որ այս ահաւոր

վայրկեանին սեւութիւնը դգայ, մինչեւ որ ձայն մը, անուշիկ հաղաղ մը որ միայն վերժիններու քաղցրաշնչիւն բերաններին կրնան արձագանքիլ։ Բայց ինչ զարմանալի է մանկութիւնը որ մոր մը լուկ խօսքովը, ներա միակ ներկայութեամբ կը մոռցնէ մանկան մը սաստկագոյն ցաւերը, քանի մը օրուան առաջ բարձրաձայնիչ ժպիտովը ներա երկու այտերը կը դրոշմէ անմեղակամ համբոյրներով փոփոխելով միեւնոյն ատեն ներա ունկն ի վեր. «Ո՜հ, անուշիկ մամա՛ս, աղուորիկ մամա՛ս։» Բայց ա՛լ ժամանակը մոռեցած էր, հետզհետէ սարսափելի վայրկեանը կը մօտենար, ամէն յոյս ի դերեւ եղած էր. վերժինի վէրքը կտրուած որոշուած էր. անգութ ճակատագիրը պիտի կլլէր ներա վարդաշունչ բերնին նիկը և այդ առաւօտ երեկոյ երգող, դայլայլող, գեղգեղող աղաւնին պիտի թռէր վե՛ր, վե՛ր, դէպ ի իրեն նման հրեշտակներու սուրբ հայրենիքն։ Բայց այդ տառապաղին անկողնին քով, կար ծնրադրեալ հոգի մը, տխրամրմունջ սիրտ մը որ պիտի սիրէր վերժինը տեսնել իրեւ պարզ վերժին հոս իր քովիկը քան թէ Անհունութեան մէջ թռչտող հրեշտակ-վերժին մը։ Այդ կինը, մայրերու ազնուագոյնը, հայ կնոջ մը, հայ մօր մը ճշգրիտ պատկերը, թէև բորովին ուժաթափ այս ահաւոր տեսարանին խորունկ և խոցոտիչ ազդեցութենէն, բայց կարծես մէկէն յիշելով այն այժմութիւնը զոր տալ պէտք է քաջալերիչ խօսքերու այսպիսի ցաւալի, միանգամայն պատկառելի բնահոգեկան վայրկեաններու մէջ, գերմարդկային քաջութիւն մը զգեցած յանկարծ կոկսի մխիթարել, քաջալերել, զօրացնել վերժինը պատրաստուելու վերջնական բաժանման։ ԳՐԱՍԻՐ ԵՐՈՒԱՆԴ

Սան-Ֆրանչիսքօ

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼ. ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ.— Ա՛լ ամէն մարդ վարժուած է եւ դիտէ թէ ձմեռը պատերազմ չըլլար. շատ անգամ պատերազմի մը մէջ անյաջողութեան սմօթը ծածկելու համար ձմեռը սքանչելի պատրուակ մ'է։ Կերբեւի թէ այս վերջին պատրուակը զօրաւոր գործիք մ'է Անգլիոյ հնդկական բանակին զօրավարներուն ձեռքը։ Թէեւ յաղթութիւնը տարուեցաւ, բայց հիմա յայտնի է թէ Թիրահի նշանաւոր արշաւախումբը՝ որուն կառաջնորդէր ընդհանուր հրամանատար Սըր Ոլիվըր Լոքարթ՝ իր նպատակին հասած չէ։ Արդէն գրեցինք թէ եա երթալու ստիպուած ըլլալով հիմա կը նահանջէ դէպ ի Պարայի հովիտը։ Իր նահանջի հրամանը տալէ առաջ, Սըր Լոքարթ սպառնական պատգամագիր մը ուղղեց այն Աֆրիտիներուն՝ որոնց չյաջողեցաւ յաղթել. «Կը թողում այս լեռնոտ գաւառը, վասն զի ձիւն կը տեղայ և չեմ փափաքիր որ զինուորներս ցուրտի ենթարկուին հոս։ Բայց ամրիտեան երկիրներէն չեմ բաժնուիր։ Ընդհակառակն ձեր մէջ պիտի մնամ մինչեւ որ ընդունիք կառավարութեան բոլոր պայմանները, և այս ամուսն պիտի յարձակիմ ստորին դաւառներուն մէջ ձեր ունեցած կայաններուն վրայ, ինչ որ ալ ըսեն ձեր չար խորհրդատուները։ Աֆրիտիներուն Սնդիայներուն վրայ յարձակիլը ճանճերուն առիւծին վրայ յարձակելուն կը նմանի. Եւ ես՝ ձեր վարեմի բարեկամը՝ խորհուրդ կուտամ ձեզի՝ հպատակութիւն յայտնել, որպէս զի ձեր կիները եւ զաւակները կարենան իրենց գիւղերը վերադառնալ»։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՉԻՆԱՍՏԱՆ.— Անգլիական մամուլը մինչ կզբաղի Բիաո-Չէուլի գերմանական դրաւման վրայ։ Շանկայէն Տէյլի Մէյլի Թղթակիցը կըսէ թէ Գերմանները հիմա 400 հազար քառակուսի մէղր տարածութեամբ հող մը գրաւած են Բիաո-Չէուլի շուրջ։ Փոխարքային կողմէ պաշտօն տրուած է Զինկ Լիչանին և Լի-Հունկ-Զանկի գերմաններուն հետ կարգադրել գրաւման վարչական մանրամասնութիւնները։ Սիանոպարդ կըսէ թէ Անգլիա միջամտելու պէտք չունի, ինչ որ ալ խորհի Գերմանիոյ դործածած միջոցներուն վրայ։ Ֆրանֆոր-ըիէր Զայտո-նէ կը կարծէ գիտնալ թէ ոչ մէկ պետութիւն ո եւ է ընդդիմութիւն կամ նոյն իսկ դիտողութիւն ներկայացուցած չէ Բիաո-Չէուլի գրաւման առթիւ։ Սակայն կըսուի թէ Ճաբոնի Պերլինի ներկայացուցիչը ի մօտոյ պիտի յայտարարէ գերման կառավարութեան թէ Ճապոն առժամանակայ կամ նոյն իսկ վերջնական գրաւման մը դէմ ո եւ է առարկութիւն չպիտի ընէ, սակայն պայմանաւ որ այդ գրաւումը 100 անգլիական մղոնի շառաւիղը չանցնի։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՀՍԻԴԻ.—Հայդիէն կը ծանուցուի թէ գերման նաւերուն հրամանատարը այցելութիւն տուաւ Հայդիի նախագահին։ Շատ մը խմբագրականներ ձերբակալուեցան Հայդիի կառավարութիւնը քննադատած ըլլալնուն համար։ Միացեալ Նահանգները իրենց ազդեցութիւնը կրօնցուցին Հայդիի մէջ, որովհետեւ խնդրին դիւանագիտական լուծում մը տալու համար չմիջամտեցին։

ՊՐԱԶԻԼԻԱ.—Պատերազմական օրէնքը հաստատուն պիտի մնայ մինչեւ յունուար 31 այս հանրապետութեան մէջ։ Կառավարութիւնը շատ մը մարդասպաններ կը փնտռէ։

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Տրէյֆիւսի գործին առթիւ ուսանողութիւնը քանի մը ցոյցեր ըրաւ Բարիզի մէջ։ Էմիլ Զոլա նամակ մը ուղղեց երիտասարդութեան։ Այդ նամակը լի է բացագանչութիւններով։ Տրէյֆիւսի գործին բնութիւնը համառօտակի պարզելէ և ցուցնելէ վերջ թէ դատական խնդիր մ'է լոկ և անհատական ոմիր մը, ուր բնաւ շահ չունին ոչ մէկուն հայրենասիրութիւնը և ոչ հաւատքը, այլ միայն բոլոր ճշմարտութիւնը ճանչնալու փափաքը և ապացուցուած արդարութեան դատը յաղթող հանդիսացնելու պարտականութիւնը, ինչ որ ալ ըլլայ ձեռնարկութեան ելքը խնդրոյն մէջ եղող անձնաւորութեաց համար. յիշեցնելէ վերջ թէ ամէն մարդ մասնիչներուն պատժուիլը կուզէ, Ֆրանսայի վրկութիւնը, ինչպէս ամէն մարդ պէտք է ուզէ որ արդարութիւնը հաւասար ըլլայ և լուսաբանուին խնդիրները. Մ. Զոլա կը դոյժ Մ. Շէօրէ Բէսթնէլի քաղաքային առաքինութիւնը, որ խնդիրը երեւան բերաւ։ Այս մարդը իր խղճին ձայնին հնազանդելու համար չվարանեցաւ վտանգել իր ծերութեան հանգիստը, անկեղծութեան, հայրենասիրութեան և պատուոյ երկայն անցեալի մը արդար վարձատրութիւնը։ Հանրապետութեան և հայրենիքին համար վտանգը մ'այդ կողմէն էր արդեօք։ Վերջապէս նամակը կաւարտէ սրտաշարժ վերջաբանով։

Բայց կրնա՞նք հարցնել արդեօք թէ Զոլա ինչ բռնկեր մէջտեղ նետուեր է։ Ի՞նչ յարաբերութիւն ունի Տրէյֆիւսի գործին հետ. ոչ քաղաքագէտ է, ոչ երեսփոխան, որ կարենայ քիչ շատ պետական գաղտնիքներուն տեղեակ ըլլալ։ Հրեայ Տրէյֆիւսին պաշտպանութեան այս կերպին մէջ ինչ նենգ, կամ էնիգմանիզմի խմբագրին կը թողունք դատաստանը։

ՍՊԱՆԻԱ.—Վէյլեր զօրավարին Մատրիտ հասնիլը գրեթէ աննշմարելի եղաւ։ Հաղիւ 1000ի չափ մարդիկ կային կայարանը, ուր կէս օրին կը հասնէր Պարչիլոնայէն մեկնող կառաքուերը։ Հարիւրի չափ պահպանողականներ, քանի մը տոն քարոզականներ, շատ քիչ հանրապետականներ և քանի չափ զօրավարներ, որոնց մէջ կը գտնուէին Սաքարակա և Պորրէրօ զօրավարները։ Երբ Վէյլեր զօրավար իր վրանէն դուրս եկաւ, քանի մը կեցցէներ լսուեցան. իսկոյն իր կառքը դնաց և անցաւ քաղաքին կեդրոնէն իր բնակարանը երթալու համար։ Իր անցքին վրայ, ժողովուրդը լուռ ու անտարբեր մնաց։ Մամուլը այս ընդունելութեան համար՝ որ խիստ փառաւոր պէտք կը ըլլայ՝ անանկացած անունը կուտայ։ Կէս օրէ վերջ Վէյլեր զօրավար ընդունեց բազմաթիւ այցելութիւններ և երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ արտաքին գործոց նախորդ նախարար տը Թէթուան դէսլն՝ Մ. Մ. Էլտույէնի և Բոմէրօ Բոսլէտոյի հետ։ Միւս բոլոր այցելուներուն հետ մեծ զգուշութեամբ վարուեցաւ, և ամէն տեսակցութիւն մերժեց օրագրողներուն համար։ Սակայն որոշակի յայտարարեց թէ իր յետոյ կոչումը Միացեալ Նահանդաց ճնշումէն առաջ եկած է. խնամով խոյս տուաւ ո և է յայտարարութիւն ընելէ իր ապագայ քաղաքական կացութեան վրայ, և Բուլպայի մէջ իր տեսած գործերը պաշտպանելու փափաք յայտնեց։

ՄԱՔ ՔԻՆԼԻ, ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ԲՈԻԳԱ.— Մաք Քինլի նախագահ խիստ ներքամիտ քաղաքագէտ մ'է և գիտէր թէ ինչ կընէր այնքան երկար պատգամագիր մը ուղղելով ամերիկեան Համաժողովին։ Անցեալ սմաուրընէ ի վեր այդ վաւերագիրը պատրաստելու կաշխատէր, ըսել է որ կարճ կապերու ժամանակ կրնար գտնել։ Եթէ չատախօս եղաւ, պատճառն այն է որ իր միտքը խըրդել կուզէր խօսքերու ջրհեղեղի մը մէջ, վասն զի կը վախնար իր քաղաքականութեան տալ չափազանց ճշդութիւն մը, և անվերջանալի յայտարարութեան մը շղոմէջ տարտամութիւնը նախամեծար կը համարէր համառօտութեան մը պարզութենէն։ Մ. Մաք Քինլի երկու կէտ ունէր իրարու հակասական, զոր պարտաւոր էր լուսաբանել։ Կուզէր խնայել իր ժողովրդականութեան, չաւրուիլ շովինիստներուն հետ, հարկ եղած պարագային սպառնական դիրք մը բռնել, և միեւնոյն ատեն կուզէր ապահովցնել Սպանիան. Սակայն դահլիին յայտնած բարի կամեցողութեան համապատասխան ընթացք ունենալ և երկու երկիրներուն մէջ մերձեցում առաջ բերել։ Այս կրկնակի նպատակին հասնելու համար, ուրիշ բան չէր կրնար ընել բայց եթէ իր բուն միտքը ծածկել իր լեզուին առատ և շռայլ յդփութեան մէջ։ Սպանիոյ մէջ այդ պատգամագրին տպաւորութիւնը աւելի լաւ եղած էր։ Հեռագիրը նշանակելի պարզութեամբ մը հաղորդած էր այն հատուածները՝ որ կը վերաբերին Սակասթայի նախարարութեան առաջին խոստումներուն բարի դիտաւորութեանց, և որ փափաք կը յայտնէին հաստատած տեսնելու այս քաղաքականութիւնը և չդահավիժել Բուլպայի մէջ միջամտութիւն մը, որ կրնայ ահաւոր հետեւութիւններ ունենալ։ Բնականաբար ազգային նախարարութիւնը հաճութեամբ ընդունեց այս լեղուն որ իր նախընթաց ջանքերուն յաջողութեան կը վկայէր և ազգային համար ալ իրեն կը խոստանար բարեացակամ չեղոքութիւն մը։ Այս տպաւորութիւնը մեաց կառավարութեան անդամներուն և իրենց մտերիմ օժանդակներուն մտքին մէջ։ Սակայն անկարելի էր որ պատգամագրին ընթերցման ընտանութիւնը բաւական դդալի կերպով չբարեփոխէր այս առաջին գոհունակութիւնը։ Բայց ինչ որ ալ ըլլայ, այս պատգամագիրը Սակասթայի դահլիին ղլխուն վրայ կը կախէ Դամոկլէսի սուրին պէս ամերիկեան միջամտութիւնը, եթէ այդ դահլիճը Բուլպայի մէջ չյաջողի։ Սպանիոյ ընդդիմադիր կուսակցութիւնը կը տեսնէ այս կէտը և կը շահագործէ զայն։ Վերջապէս կարելի է ըսել թէ այդ սրամիտ նախադասը (Մաք Քինլի) շատ ողորմելի ծառայութիւն մը մատոյց ազգային նախարարութեան։ Սակասթա անշուշտ խելացի թշնամին կեղակարծ բարեկամին կը նախընտրէ։ Իր յոյսը իր վրայ դնելու է, խմբագրութեան հաստատամտութեան և ազգայնութեան քաղաքականութեան վրայ՝ զոր ըսկսաւ գործադրել Բուլպայի մէջ, և որուն անեղծ գործիքն է Պլանքօ մարքիզը։

(Թոն)

ՅԵՌԱԳԻՐ

ՎԻԵՆՆԱ, 16 Դեկտ.— Ֆրանսուա-Ֆրէզիք կայսրը անպաշտօն նախարար անուանեց Մ. Լյոպը։

ՊԵՐԼԻՆ.— Բայսթակը եմմական յանձնաժողովին խրկեց եմմոցոյցը։ Ցնոյ, առաջին ընթերցումով զինուորական պատժօրէնքը ձեռք առաւ։ Պատերազմական նախարար զօրավար Կոսլէր յայտարարեց թէ կառավարական ծրագրին փոփոխութիւնները հիմէն պիտի խախտէին բանակին խարիսխը։ Դաշնակցական կառավարութիւնները պիտի բռնադատուին ծրագիրը մերժելու եթէ անոր մէջ փոփոխութիւններ մտցուին։ Վիճարանութիւնը վաղուան յետաձգուեցաւ։

—Կէֆիօն և Տէօյչանդ յանձնաւորակները բռնք Արեւելեան Ասիա պիտի մեկնին, այսօր նաւահանգիստէն դուրս եկան։ Վիլհէլմ կայսրը Ֆրիտրիխսրուհէ մեկնեցաւ։ Իրիկուան հոն հասաւ՝ ուր Պիզմարքի փեսան Լոմս Ռանճան զինքը ընդունեց։ Կայսրը ուշադիր նախկին նախարարապետին պատգամը գնաց։

Պէհին.—Դաշնակցական ժողովը 1898ի տարուան համար դաշնակցական խորհրդին նախագահ ընտրեց Մ. Ռուֆֆին և դեր-նախագահ Մ. Միւլլերը. երկուքն ալ արմատական։

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ

Ինչպէս հեռագիրը ծանուց երէկ, Ցունաստանի Խորհրդարանը հինգշաբթի օր Հաշտութեան վերջնական դաշնագիրը լսելէ յետոյ, միաձայնութեամբ վաւերացուց զայն։

Բարիզէն կը հեռագրեն դեկտ. 17 թուականով. Ցունաստանի Խորհրդարանը հակառակ Մ. Բոթմարէրոսի ընդդիմութեան, առաջին ընթերցում վաւերացուց Հաշտութեան վերջնական դաշնագիրը։

—Աթէնքէն կիմացնեն թէ դերիներու փոխանակութեան պայմանագրութիւնն ալ քանի մը օրէն պիտի կնքուի։

—Ցունաստանի արտաքին գործոց նախարարը նոր օրինագիր մը կը պատրաստէ, որուն համաձայն կառավարութիւնը ամականաւոր հիւպատոսներ չնշանակելու, հիւպատոսական գործերը պիտի յանձնէ ռ և է քաղաքի մէջ գտնուող հելլէն գաղթականութենէն պատուաւոր անձի մը, մանաւանդ բժիշկներու։

—Հելլէն կառավարութիւնը Թուրք և Հելլէն հպատութեան կնքուած ըլլալը ծանուց եգիպտական կառավարութեան, իր դեսպանին միջոցաւ, և խնդրեց որ նախկին յարաբերութիւնները Եգիպտոսի և Ցունաստանի միջեւ, վերահաստատուին։

—Աթէնքէն կը հեռագրեն Սպանդոպոլի թէ զօնթրոլի յանձնաժողովը և ելեւմտից նախարարը ամէն օր անընդհատ նիստ կը գումարեն և կը բանակցին Ցունաստանի ելեւմուտքին կարգադրութեան խնդրին վրայ։ Այսու հանդերձ հին պահանջատէրներուն բռնած ընթացքը և յանձնաժողովին անդամներուն առաջարկները կը ցուցնեն թէ բանակցութիւնները շատ դիւրաւ չպիտի վերջանան։ Հոս քաղաքական ակումբներու մէջ պատող զրոյցներու նայելով բանակցութիւնները մինչեւ դեկտեմբերի վերջը կաւարտին. ասիկա շատ հաւանական չերեւիր։

Ելեւմտից նախարարը շատ կաշխատի որ երկրին ելեւմուտքը ուղղակի զօնթրոլի յանձնաժողովին վարչութեան չենթարկուի։ Նամանաւանդ նախկին պահանջատէրներու կողմէ եղած սարսափները չափէն աւելի կը զբաղեցնեն յանձնաժողովը և մտատանջութեան կը մատնեն յոյներն ու մանաւանդ Թեսալացի գաղթականները։

Պատերազմական տուգանքի փոխառութիւնը մեծ մասով ապահովուած կը նկատուի, երբ յիշեալ պարտքերուն մասին համաձայնութիւն գոյանայ և զօնթրոլի ծրագիրը վերջնականապէս գործադրութեան դրուի։

—Այսօր Պոլիս կը հասնի Մ. Բաքաեորկիասիս՝ հետը բերելով հաշտութեան վերջնական դաշնագիրը զոր վաւերացուցած է Եորկիոս թագաւորը։ Կառավարութիւնը Բանէլէնիք Ընկերութեան Թեսալիա չգնաւը վարձած է Մ. Բաքաեորկիասիսի համար։

Այսօր, օսմ. եւ հելլէն պատուիրակները նիստ կընեն Արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնատան մէջ, դաշնագիրները փոխանակելու համար։

Թէսալիա չոգենաւով պիտի մեկնին նաեւ Սելիմիէի զօրանոցը դտնուող հելլէն դերիները։

—Բանապատանի 1894 [illegible] հետի զօրքերը յունվար 1էն սկսեալ ազատ պիտի արձակուին։

—Պիրէէնի մաքսատան նոր կազմակերպութեան համար ծրագիր մը պատրաստել որոշուած է։

—Հելլէն կառավարութիւնը մինչեւ հոկտեմբերի վերջը 39 միլիոն տրախմ ծախսած է Թեսալացի և Կրետացի դաղթականներուն համար։

—Լոնտոնաբնակ Մ. Բանայիս Վակիլանօ Սթէնքի իր անունը կրող թանգարանին 1225 անգլ. ոսկի նուիրած է։

—Ելեւմտից նախարար Մ. Սթրէյթ մաքսային վարժարանի մը համար ծրագիր մը կուսումնասիրէ։

—Խնայողութեան համար, յունական նաւատորմին բոլոր նաւերը դինթափ պիտի ըլլան։ Բաւարար զրահաւորը միայն գործօն վիճակի մէջ պիտի մնայ ռազմափորձերու և ռազմագիտական պտոյտներու համար։

—Զօրավար Մարբիսի կողմէ Էմպրոսի մէջ, Տէլիանիի դակիճին և Էթնիքի էպէրիսի յարաբերութեանց մասին գրուած յօդուածներուն վրայ, նախկին վարչապետը իր կուսակից երեսփոխաններէն երկու հոգի Մ. Զայմիսը զրկեց անոր ուշադրութիւնը հրաւիրելու համար այն անպատեհութեանց վրայ զոր կունենան այս կարգի հրատարակութիւնները։ Նախարարապետը պատասխանեց թէ պիտի արգիլէ այդ տեսակ հրատարակութիւնները։

—Մէկ քանի նախարարներ առաջարկեցին որ կարգ մը սպաներու աստիճանի բարձրացում և պատուանշան տրուի, պատերազմին տարիս ցոյց տուած իրենց բարեւոք ծառայութեան համար, բայց պատերազմական նախարար զօրավար Սմոլենսքի յայտարարեց թէ մինչեւ որ զինուորական քննիչ յանձնաժողովը իր քննութիւնները չաւարտէ, այդ տեսակ յանձնարարութիւն մը չպիտի ներկայացնէ թագաւորին։ Ցունաստանի նախարարական ժողովը որոշեց մէյ մէկ մաս գրամ տալ այն սպաներուն, որոնց հաշուառները պատերազմի ատեն պատռած կամ հինցած են։

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Մեր այն բաժանորդներէն՝ որոնք օրը օրին իրենց թերթերը չեն ստանար, կը խնդրուի որ հաճին Տնօրէնութեան տեղեկութիւն տալ։

ԱՊԳԱՐԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

ԽՍՈՒՆ ԺՈՂՈՎԸ երէկ ի նիստ դումարեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը, նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և Առենապետութեամբ Բարձ. Ցարութիւն փաշա Տատեանի։ Գում Գարաուի դրսի բարեխրատ քարոզիչ Գեր. Տ. Եղնիկ Եպիսկ. Ապահունի, ընկերակցութեամբ տեղւոյն Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետ Աթանիկ էֆ. Ժողովոյ ներկայանալով, Պէշճեան կտակի առթիւ Գումգարաուի դրսի և Մալը Սկեղեցւոյ երկուց Թաղ. Խորհրդոց միջեւ ծագած անհամաձայնութեան մասին դրաւոր առաջարկ մը մատոյց ժողովին, որով Եղնիկ Սրբազան՝ Պէշճեան կտակի տրամադրութիւնները ճշդիւ պահելով հանդերձ, Տնտեսական Խորհրդոյ այդ մասին վերջին անդամ տուած որոշումը կարենալ գործադրելու ցոյց կուտար։ Ժողովը ուշադրութեան առաւ Եղնիկ Սրբազանի այս առաջարկութիւնը ինչպէս նաև Տնտեսական Խորհրդոյ այս խնդրոյն առթիւ մատուցուած մէկ տեղեկագիրը և որոշեց որ իր անդամներէն Տ. Յովսէփ Ծ. վ. Սյվազեան և Միհրան էֆ. Սէթեան, կտակընկալ հաստատութեանց Թաղ. Խորհրդոց ատենապետներուն հետ նիստ մը դումարելով տեղեկագիրը մը պատրաստեն և ներկայացնեն ժողովին, վերջնական կարգադրութիւն մը ընելու համար։

Ժողովը Սրբազան նախագահէն տեղեկանալով որ Աղդ. Հիւանդանոցի նորընտիր Հոգաբարձութիւնը տակաւին պաշտօնի ձեռնարկած չէ, անդամոց ոմանց հրաժարելուն համար, վերջնականապէս կազմակերպից դայն հետեւեալ կերպով.

Պատրիկ էֆ. Կիւլպէնկեան, Անտոն էֆ. Աղասեան, Մարգար էֆ. Ռենճեան, Տոքթ. Օրմանեան էֆ., Տոքթ. Գարամանեան էֆ., Եդուարդ էֆ. Գարակէօզեան, Յարութիւն էֆ. Մոսմանեան, Յարութիւն էֆ. Ինճիճեան, Թովմաս էֆ. Աւետիսեան։

Ժողովը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ Գլաթարկաճառ Ճանիկի կնճռոտ ժառանգական խնդրովը ինչպէս նաև յարաբերական և ամուսնական կարեւոր խնդիրներով։

Ժողովը որոշեց լառաջիկայ Ննդեան տօնական օրերէ վերջ նկատողութեան առնուլ եկեղեցական Ծանօթ խնդիրը։

—Դարակէօմրիւկի քարոզիչ Գեր. Տ. Վահան Ծ. Վ. Տէր Մինասեան երէկ պշիկ Սրմաշու մէկ խնդրոյն առթիւ Ս. Պատրիարք Հօր հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

—Մէրեմէ Գուլի Յարութիւն էֆ. ալ երէկ Նիշլիի գերեզմանատան Ծանօթ խնդրոյն առթիւ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Նորին Սրբազնութեան հետ։

—Ուսումնական Խորհրդոյ անդամներէն Պետրոս էֆ. Կալայճեան ինքնայօժար յանձն առած է Սրմաշու Դըպրեվանուց որբերու դասարանին պէտք եղած թուրքերէն դասագրքերն նուիրել։

Այս առթիւ Դպրեվանուց փոխ-վանահայր Տ. Եղիշէ Ծ. վ. Գուրեան շնորհակալութեան դիր մը յղած է յիշեալ էֆ.ին։

—Սկիւտար Ս. Կարապետի Նորընտիր Թաղ. Խորհուրդը գովելի գործունէութիւն մը ցոյց կուտայ Թաղային ամէն կարգի գործոց բարւոքման համար։ Վերջին օրերս վարժարանի յատակցեալ խարխուլ չէնքը դրեթէ հիմնայատակ նորոգուց և Թաղին քարոզիչ Դանիէլեան Նրբսէս վ. տեսուչ կարգեց յիշեալ վարժարանի։

— Հայազդի հռչակաւոր նկարիչ Գ. Ա. վաղուանի Օտէսա քաղաքին նուիրած է իր նոր ծովանկարներէն մին «Բուլքին ծովեզերքին վրայ, Օտէսայի մօտ»։ Այս պատկերը պիտի դրուի կառավարական պաշտօնատան մեծ սրբարանին մէջ։

—ՈՒՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՐԴՈՑ շարաթական նիստն տեղի ունեցաւ երէկ Բերայի Արհեստանոցին մէջ, Ատենապետութեամբ Տոքթ. Թորգոմեան էֆէնտիի. 1. Ուշադրութեան առաւ Մարաքա-

գաքիս մէջ վարժարանոցի մը հաստատման խնդիրն, և յետ կարծեաց փոխանակութեան որոշեց այս մասին նախապէս մի քանի ձեռնհաս ազգայիններու հետ խորհրդակցութիւն մ'ունենալ։— 2. Խորհուրդն հրաւիրած էր Թօփ-դարիւկեան էֆէնտին որպէս զի ներկայացնէ խորհրդոյ նստին բացատրութիւն տալու, Զեւագիտութեան վարժուհւոյն յանիրաւի հրաժարեցուց մասն մասին։ Բարիկեան էֆէնտի փութացած էր հրաժարիլ իւր Տեսչութեան պաշտօնէն։ Խորհուրդն ընդունեցաւ անոր հրաժարականն և միանգամայն հարկ եղած հրահանգն տուաւ նոյն շրջանակին կրթական Տեսչին՝ Վարժուհին վերահաստատելու համար իւր պաշտօնին մէջ։ — 3. Ուշադրութեան առաւ Դարձեալ ազգային վարժարանի ուսուցչական մարմնոյն մէկ խնդրագիրն և այս մասին խնդրէ յետոյ նոյն շրջանակի կրթական Տեսչին բացատրութիւններն, ըստ այնմ որոշեց կարեւորն զեկուցանել Մայրաքաղաքայ Թաղ. խորհրդոյ։ 4. Աղթամարայ, Սղերգի և Մշոյ վիճակներէն գպրոցական դասագրքեր խնդրուած լինելով, յանձնեց Գրենական Ցանձնաժողովոյ դոհացումտալ այդ խնդրանաց։— 5. Նաալը գաբուի ազգային վարժարանի հոգաբարձութեան ընտրութիւնն կատարուած և վաւերացուած լինելով տեղւոյն Թաղ. խորհուրդէն, խորհուրդն յետ քննութեան հաստատեց կատարուած ընտրութիւնը։— 5. Որոշեց Մասնագէտ-Ուսուցչի վիլայական տալ Տ. Անդրէասեան Երուանդ էֆ.ի վասն հայ գրոցներն և հայերէն լեզուն։ Խորհուրդն իւր երեկի նստին մէջ զրաղեցաւ նաև կրթական տեսչաց, դասագրոց քննութեան և այլ կրթական զանազան խնդիրներով։ Յաջորդ նիստն տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ ուրբաթ, 12 դեկտ. ժամը 4ին, Բերայի Արհեստանոցը։

ՀԱՐՍՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Բշ. օր Գարակէօղեանց բնակարանին մէջ, Բերա, տեղի ունեցաւ հանդուցեալ Յովսէփ էֆ. Գարակէօղեանի դուստր Օր. Արուսեակի ամուսնութիւնն ընդ Տր. Գրիգոր էֆ. Դանիէլեանի, կնքահայրութեամբ Արշակ էֆէնտի Գարակէօղեանի։ Հանդէսը կատարուեցաւ պարզ և իմաստ վայելուչ չքով։ Օր. Արուսեակ իր ամուսնութեան առթիւ Ազգ. Հիւանդանոցին նուիրած է 20 ոսկի, և Ազն. Տիկին մայրն ալ 10 ոսկի Խաչիւղի Գալֆեան Որբանոցին։

ՄԵՐ ՌՈՒՍՃՈՒԳԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

1897 Յունուար 1է ի վեր Ռուսճուգ զրկուած մեր թերթերու փոխարէն 10 փարայ իսկ գանձած չըլլալով, կը խնդրենք Պատ. բաժանորդներէն որ հաճին Խմբագրատանս իմացնել թէ իրենց բաժնեգինը վճարած են թէ ոչ մեր Ռուսճուգի Գործակալին։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ «ՄԱՍԻՍ»Ի

ՎԱՆ, 5 Նոյմ. 97.

ՄԵՐ ԶՄԵՌԸ

Օրացոյցի մէջ նշանակեալ ձմեռնամուտէն շատ առաջ կը կանխէ մեր ձմեռ, եղանակաց այդ բաժանումն մեզ համար իր նշանակութիւնն կորսնցուցած է արդէն։ Աւելի պարզ շատ անգամ կամ ընդ միւտ մենք չորս եղանակէն աւելի երկու եղանակ միայն կունենանք, այն է «Ամառ և Ձմեռ», վասնզի ձմեռ տիրապետելով իւր դրացի եղանակաց վրայ շատ անգամ կը իլլ անոնցմէ իրենց գեղեցկագոյն օրերը։

Ամիսէ մը ի վեր չրջակայ լերանց գլուխներ արդէն ճերմկած էին, մինչդեռ այս կողմ մեր բաժիններ ամեն օր մրրիկ անձրև և կծու ցուրտ։ և ահա չորս օրէ որ անդադար կը ձիւնէ թանձր խաւով ծածկելով դէն և դանչէն. նաև գետնի հետ հաւասար կքելով իր ներքև չքաւոր դասակարգի յուսահատ սիրտերը, ապա սարսափելի ցուրտն...։

Ինչպէս ըսինք, ձմեռ մեր երկրի եղանակաց մէջ ընդարձակ տեղ կը բռնէ, զի շատ անգամ կսկսի հոկտեմբերէն և կը տիրանայ մարտի կամ ապրիլի հետ։ Յետամնաց ձմեռ և վաղահաս գարուն միշտ բարիք և օրհնութիւն են զաւառացի ժողովրդեան համար, զի իրենց կեանք ու բաղդ անկից կախեալ է։ Երբ երկրագործ և աշխատաւոր դասակարգի գործառնութեանց ժամանակամիջոց կարճ լինի, անձուկ կը լինի նաև իր տնտեսական ու անձնական վիճակ։

Յետ այսորիկ ճամբաները կը դոցուին հաղորդակցութիւնք և առ ուտուր կը դադարին, չուկան կամայանայ, երկրագործութիւն արդէն շատոնց դադրած է, ասկէց ետքը ամէն բան կը սղէ, ժողովուրդին մեծագոյն մասը իրենց պիտոյքները ձեռք բերելու միջոց ունեցած չեն, վասն զի ըստ տեղական սովորութեան ամեն պիտոյք տարեկան հաշուով չառնող այլեւս չի կրնար ձեռք բերել։

Օդոց խառնակութեան պատճառաւ ամիսէ մը ի վեր ծովին վրայ նաւերու երթեւեկն դադրած է խպառ, որ փոխադրութեանց մեծ դիւրութիւն կընծայեն։

Այս ամառ ամերիկեան մանաժողով հացի նպաստ դադրեցուցած էր որոյ փոխարէն եղեր բաշխեց երկրագործաց, իսկ թել մանելու և կտաւ գործելու գործ կը շարունակուէր, մանաւորապէս կարօտ կանանց համար միայն, յետ այսորիկ նպաստի քանակն աւելի կընդարձակուի ըստ պահանջման հարկին ու պարագայից։

Արդեւ օրհնութեան և երախտագիտութեան արժանի են ամեն անոնք՝ որք յանուն քրիստոնէութեան և մարդասիրութեան ի հեռուստ օգնութեան ձեռք կը կարկառեն կարօտելոց, սակայն չենք հաւատար և յուսար որ փոխարէն ուրիշ պահանջներ ունին կրօնապէս, կամ բողոքական եկեղեցւոյ եղբայրութիւնը անպատճառ օգտուի աղքատի պատառէն իրեն խոշորիկ բաժին մը հանելով... այս մասին ուրիշ առթիւ ընդարձակ պիտի գրենք։

* * *

ՀԱՅՐԻ ԽՆԴԻՐ

Անցեալ գարնան տեղացող յորդ ու անընդհատ անձրեւներու պատճառաւ այս տարուան հունձք սպասուած արդիւնք չի տուաւ, որով հացի գինն անփոփոխ մնաց, հակառակ ընդհանուր կարծեաց, փոքր Աստուծոյ սպասուած աղութեան ալ չհանդիպեցանք մինչեւ ցարդ, ժամանակ և պարագաները առիթ չտուին կարծեմ շահագէտներու օգտուիլ աղքատի հացի պատառէն։

Այժմ ցորեան մէկ չափ 40-45ի, իսկ օխայ հաց 40 փարայի կը ծախուի, մեր փուռեր իրենց ուզած հաց իրենց ուզած գինով կը կեցցուեն ժողովրդեան։ Ներկայ գիները մինչեւ նոր հունձքին կը յուսացուի որ տեւէ, նկատելով որ արդէն այս աշնան պէտք եղածէն աւելի ցանքեր եղան և լաւ արդիւնք կը խոստանան։

Քանի մը տարիներէ ի վեր փաթաթէան ալ բաւական տեղ կը բռնէ մեր երկրի արդիւնաբերութեանց մէջ՝ սակայն ժողովուրդ տակաւին անկէց օգտուիլ չգիտեր, և այն բարերար տեղը որ ունի ուրիշ երկիրներու մէջ սնունդի կարգին գլխաւոր տեղ բռնելով՝ տեղս կազմի կամ չղղամի կարգին միայն կը գործածուի։

* * *

Ասկից տասնեւհինգ օր առաջ տեղս ժամանեց քաղաքիս դատական կամ արդարութեան բնիկ Սարաճեան Թորոս էֆ.ինը ծանօթ զէմքերէն լինելով իր մասին երկար գրել աւելորդ կը համարինք, միայն ի սրտէ կը մաղթենք որ Թորոս էֆէնտի իւր բարձր տագանդով ու արժանեօք կարողանայ օգտակար հանդիսանալ և գոհացում տալ իր ձեռնհասութեան սահմանի մէջ գտնուած խնդրոց՝ ըստ բարի կամեցողութեան Բարեխնամ Կառավարութեան։ ՎԱՆԵՑԻ

Ճնորհին Հրաւէր

ՍԷԼԱՄԼԸՔ

Սէլամլըքի արարողութիւնը կատարուեցաւ երէկ։ Վ.Հ. Սուլթանը շքեղ հանդէսով Համիտիյէ մզկիթը գնաց, ուր կէս օրուան աղօթքը ընելէ յետոյ նոյն շքով կայս. Պալատ վերադարձաւ։

ՊՈՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՈՒՄ

Երէկ, Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ, Գերմանիոյ դեսպան Մ. Մարշալ մանաւոր արտօնութեամբ Վ.Հ. Սուլթանին ներկայացաւ, ոչ-պաշտօնական։

Իտալական դեսպանը և դեսպանուհին նախընթաց գիշեր հացկերոյթ մը տուին. հրաւիրուած էին սպանիական դեսպան Մ. տը Վիլա Ու�։ և Օր. տը Վիլա Ուտութիա, Շուէտ Նորվէկիոյ դեսպան կոմս Սպինպօք, ֆրանս. դեսպանատան գործակատար Մ. տը լա Պուլինիէռ և ուրիշներ։

—Դեկտ. 16 Թուականով Սսֆիսէն կը հեռագրեն թէ Գլէմանին իշխանուհին տրուած Շէֆգատթ պատուանշանը տանող օսմ. պատուիրակին ի պատիւ հացկերոյթ մը տրուեցաւ. այդ առթիւ Ֆերտինանտ իշխանը բաժակ առաջարկեց Վ.Հ. Սուլթանին կենաց։

—Գուլկարիոյ նախարարապետ Մ. Սթօյլօֆ և պատերազմական նախարար գնդապետ Իվանօֆ Պուլկար բանակին հեծելազօրքները և թնդանօթաձիգները ուսումնասիրելու մասին օրինագիծ մը ներկայացուցած են Սոպրանիէին։ Սոպրանիէն առաջին ընթերցումով քուէարկեց այդ ծրագիրը։

—Երէկ, Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ Վ.Հ. Սուլթանը մասնաւոր ունկընդրութիւն շնորհեց գերմանական դեսպան Մ. Մարշալի, դեսպանուհիին և այս վերջինին հօր։ Դեսպանատան թարգման Մ.կիս և արարողապետ Միւնիր փաշա թարգմանի պաշտօն կը կատարէին։

—Գերմանական դեսպանատան կահաւորման համար 35,000 մարք յատկացուած է։

—Պէլիքատէն կը գրեն թէ Գրսոյ սերպիական նորընտիր պիսպան Մ. Նօվաքովիչ դալ շարթու ճամբայ կելլայ դէպի Պոլիս։

—Լորտ Սալզպրի Բոյլ Սէվրէյն զրահաւորին հրամանատարին 500 անգլ. ոսկի զրկած է Թեսալացի դաղթականներուն բաժնուելու համար։

—Սելանիկէն Նիյտրդի Բարեգործական Շուկային համար 145 օսմ. ոսկիի նոր գումար մը ալ զրկուած է։ Մինչեւ ցարդ Սելանիկէն զրկուած գումարները կը հասնին 900 օսմ. ոսկիի։ Սէրէզէն ալ 100 օսմ. ոսկի զրկուած է.

—Նոյմբ. 28ին Միթիլիի ծովեղերքը յունական պտտիկ առագաստանաւ մը ընկղմած է։ Ամբողջ նաւաստիները և կին մը խնդրուած են։

—Սիմանդրիի Պէրլինի Թղթակիցը Անատոլուի երկաթուղիներուն համար հետեւեալը կը գրէ. Գերմանական ընկերութիւնը կը փափաքի Անգլիական ընկերութեան Իզմիրի երկաթուղին Տինարէն երկարել Աքշէհիր, որ Իզմիր—Գոնեակ գծին վրայ կը գտնուի, միացնել Մերսինի գծին և անկէ մինչեւ Պաղտատ գիծ մը քաշել։ Այս երկաթուղին Հնդկաստանի ճամբան չափէն աւելի պիտի կարճեցնէ։ Մեր Պոլսոյ թղթակցին նայելով օսմ. կառավարութիւնն ալ կը փափաքի եղեր Պաղտատի գծին համար մենաշնորհ տալ։ Այս առթիւ Անատոլուի ընկերութիւնը յանձն առած է Էսկիշէհիր-Գոնեա գիծին երկարումը։ Մինչեւ ցարդ ընկերութիւնները կառավարութեան կողմէ դրամական երաշխաւորութիւններ ստանալուն համար, մի միայն երթեւեկութեանց ծախքերը ձեռք բերելու ուշադրութիւն կընէին և ճամբաներուն կանոնաւորութեան համար անտարբեր կը գտնուին։ Կառավարութիւնը այս մասին ուղղակի դարման մը խորհեցաւ։ Վերիվերոյ հաչուեց շինութեանց և այլ կարգի ծախքերը, հաչուեց նաեւ երկաթուղիին հասոյթները և առաջարկեց վճարել իր կողմէն այն տարբերութիւնը, որ պիտի գոյանայ ծախսուած գումարներուն (տոկոսով մէկտեղ) և հասոյթներուն միջեւ։ Այս տարբերութիւնը Գոնեակի գիծին համար, ֆիլօմէջը զլուխ տարեկան 5000 ֆր. կընէ։ Կառավարութիւնը այսուհետեւ այս կերպով մենաշնորհ պիտի տայ առանց սակայն Անատոլուի երկաթուղիներուն չահերուն դպչելու։

Անատոլուի ընկերութիւնը բանի մը տարիէ ի վեր փոխադրութեանց փութացում տալու համար կարգ մը ամբարանոցներ, մթերանոցներ շինեց, բեռամարտ մեքենաներ ու նոր վագոնաշարժներ գնեց, որոնց համար մէկ միլիոն ֆր. ծախսեց։ Իրաւ է թէ այս տարի արմտիքներուն մէկ մասը ճամբաները մնաց, բայց պատճառը վերջին պատերազմն էր, վասն զի կառավարումը ապրանքէ աւելի զինուորփոխադրեց։

—Այսօր, Ռուսիոյ Զարին անուան տօնախմբութիւնն ըլլալով, Բերայի ռուսական դեսպանատան մատուռին մէջ գոհաբանական աղօթքներ կատարուեցան։ Դեսպանատան գործակատար Մ. Նատոլոյի ընդունեց ռուս գաղթականութեան երեւելիներուն շնորհաւորութիւնները։

—Բաթէէթի տուրքին կանոնագիրը մինչեւ որ գործադրութեան դրուի, մաքսատուններէն Բէյի փոխադրուող պաշտօնեաներէն ու դրաղիներէն թէմէթթիւի տուրք պիտի առնուի։

—Նոյմբ. 9ին Սարը Շապանի մէջ երկու անգամ և 10ին մէկ անգամ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են։

—Հինգշաբթի գիշեր Սիւրմենէյի Մուսթաֆի մակոյկը, որ 4000 օխա ածուխ կը պարունակէր, Բուսֆի Գավաղի առջեւ խութի մը զարնուելով չրջեցաւ. երեք նաւաստիները ծովը թափեցան. ձկնորսի նաւակներ օգնութեան հասնելով աղատեցին զանոնք։

—Լոնտոնի մզկիթը տեղին իսլամներուն անբաւական ըլլալով, աւելի ընդարձակ մզկիթ մը չինելու ձեռնարկած և ասոր համար հանգանակութիւն մը բացած են։

—Զէյտիի մէջ Մնայուն կերպով թնդանօթաձիգներու գումարտակ մը պիտի հաստատուի։

—Դիսապայի երկաթուղիին նոր գծին համար Եւրոպայէն բերուած հանքաձուխները, Պոտական Խորհրդին որոշմամբ, 15 տարուան համար մաքսատուրքէ զերծ պիտի ըլլայ։

—Վարչութիւն (Դանուբի վրայ) մօտերը գտնուող Ատագալա պտտիկ զզիին մէջ քանի մը օր առաջ հին բերդի մը աւերակներուն մէջ պեղումներ կատարուած ատեն մեծակակ կարասի մը մէջ տաճկական ոսկիներ գտնուած են։

—Հինգշաբթի գիշեր Պոլիս եկաւ Բարիզի ոստ. դեսպանատան խորհրդական Նէտիոյ Մէլհամէ էֆ.

—Պարսկաստանի նոր եպարքոսը, Էմին Էլտէօվլէթ Միրզա Ալի Խան Պարսկաստանի ազնուատոհմ գերդաստանի մը կը պատկանի. խնամեալ կրթութիւն և ուսում մը առնելէ յետոյ Արտաքին գործոց նախարարութեան մէջ պաշտօնավարած է. վերջերս ալ անձնական քարտուղար անուանուած էր Նասրէտտին Շահին որուն ընկերացած է Եւրոպա ըրած իր բոլոր ճամբորդութիւններուն մէջ։ Քանի մը անգամներ դեսպանութեան պաշտօն վարած է օտար պետութեանց քով և վերջապէս անցեալներն ալ նախարարապետութեան պաշտօնին կոչուած։

—Եէնիճէի Գարասպատ գիւղախումբէն Բէսթօ անուն կինը և Թիքուչի Գալեան գեղացի Տիմչօ անուն Պուլկար կինը իսլամանալով առաջինը Ֆաթմա Էլզէկրա ու երկրորդը Հէտիյէ կոչուեցան։

—Իզմիրի Գարասիի գիւղախումբին Բէքթանէ Քընարի և Փիրազլզ գիւղերուն մէջ գտնուած արծաթախառն կապարի և զինկի հանքերուն չահագործումը խնդրած է օսմ. հպատակ Հաճի Հաֆըզ Մէհմէտ Նուրի էֆէնտի։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ը Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ԲՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եանի գրիգորեան վրայ յուրը, ճիշտ Զըղուֆճեանց դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաներն ալ անցեալն կը լեցնեն. ցաւով գինել և բոժոժ վերցուցու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, գէմքի յատուկ ոճին ըստ դրութեան, ծամողութեան, և ազատ արտասանութեան երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաեւ թմբրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն.

Ց. Գ. Ըստ Ամերիկեան ձեւերը կիրակի օրերն ալ, (Գնէ- կէ- օր) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (Գնէ- կէ- էնէր) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Գաղթականներ կրնան դիմել իրենց բնակարանն, Ռիւ- 1 Յրիւ-ֆէնի ֆոլոս։

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ԲԱՐԻԶ 17 Դեկտ.— Ծովային բարձրագոյն խորհուրդը յունվար 10ին պիտի գումարուի, քննելու համար նաւատորմին մէջ մտցնելիք ինչ ինչ բարեփոխումները։

ՄԱՏՐԻՏ.— Հավանայէն կը ծանուցուի թէ Քուպայի ինքնօրինութեան հրովարտակները ամսոյս 19ին (վաղը) պիտի հրատարակուին և իմաստ պիտի կազմուի առժամանակեայ կառավարութիւնը։

ՊԵՐԼԻՆ.—Դաշնակցական ժողովը մերժեց Ալզաս Լոռէնի կառավարչութեան արդի ձեւին համար առաջարկեալ բարեփոխութիւնները։

ԼՈՆՏՈՆ.—Կապոյտ տետրակ մը հրատարակուեցաւ Մատակասդարի գործոց վրայ։

ՀՌՈՄ.—Միացեալ Նահանգաց շատ մը կաթոլիկ ընկերութիւնները Լէոն պապին պիտի նուիրեն մեծարժէք ձոյլ ոսկի խաչ մը՝ 90 գոհարներով զարդարուած, 300,000 ֆր. արժողութեամբ։

—Ատուայի ճակատամարտին մէջ մեռած զինուորներուն պաշտօնական թիւը հրատարակուեցաւ։ Առանց բնիկ զինուորներու կորուստը հաչուելու, 8453 իտալացի զինուորներ մեռած են։

ՎԻԵՆՆԱ.— Կայիշիոյ համար իմաստ նախարար մը պիտի հաստատուի, ծագմամբ լեհ։

Sofքր. Տ. Ալլահվէրտի

ՌԱՖԻՇ, ՎԻՐԱԲՈՅԺ

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

Ամէն օր մինչեւ կէս օր հիւանդ կընդունի իւր տունը՝ Լանկա, Մուսալլա ատտէսի, թիւ 124.

Վիայէթլու ապտաս հիւանդները ֆրէ ֆէյ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐԵԱԼ

ՁԳԵՍՏԵՂԻՆԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊՈԼԻՍ, Սուլթան Համամ Հանօրուլ Խան թիւ 20

Վ. ԵՐԶԻՆ ԴԻՆ

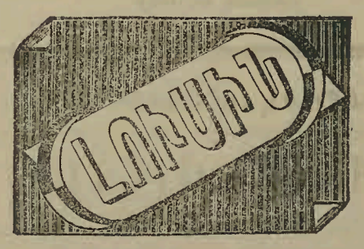

Սոյն նորահաստատ վաճառատան մէջ յոյժ չափաւոր գնով ամէն տեսակ պատրաստ և հաստատուն ղգեստներ կը գտնուին։ Զափու վրայ գնի փոքր տարբերութեամբ ղգեստներ կը կարուին։

ԼՈՒՍԻՆ վաճառատան մէջ ծախուած պատրաստ ղգեստեղինաց համառօտ մէկ ցուցակն է.

Բրէնկօթ զօսթիւմ	170 էն	250	Ղրշ.
Զաքէթ	70 »	230	»
Բալթօներ	50 »	230	»
Բանթալոններ	25 »	80	»

(Թիւ 226)

ՃԱՆԹԱՐԳԵԼ

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԶԱՆԳԱԿ

եւ ուրիշ ամեն տեսակ ելեկտրական զործիք

ԱՆՕՐԻՆԱԿ ԱԺԱՆ

Ընտիր ապրանք, խնամեալ աշխատութիւն

1890ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ ՏՈՒՆ

Ս. Վ. ԱՃԷՄԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՅԱՆՁՆԱՌՈՒ—ԵԼԵԿՏՐԱԳԷՏ

ՀԱՅՐԱՅԹԻԶՔ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

14 եւ 19, Զիվէր Պէյ խան, 14 եւ 19

Քիւրէքճիէ — Կալաթա

Վանդակ

ՂԱԼԱԹԻԱ, 6 Դեկտ. 97

Օսմ. Քոնսոլիտ	ղրշ.	23—37
Ընդհանուր պարտաթուղթ	լիրա	13—10
Բուլկարիի երկաթուղի	ֆրգ.	110—
Օսմանիէ	»	389—
Բաքուրիէ	»	454—
Քարափներու պարտաթղթ.	»	460—
Գանդ Օթթոման		566—50
Թրամուէյի բաժնեթուղթ	լիրա	7—07
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	»	4—22

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ	Ղրշ.	Բր.
Մէհմիտիէ	108—	04
Մէճիտիէ	95—	20
Մանր արծաթ	103—	
Անգլիական ոսկի	109—	32
Գրաղղիական »	87—	08
Գրիվնի	51—	06
Բուպլ թղթադրամ	8—	57

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Տեղւոյ Ոստիկանի Գլխաւոր դեղարանի

Մայրաքաղաքիս բոլոր արուարձաններու բազմաթիւ յաճախորդաց դիւրութիւն մը ընծայելու համար, Անտոն էֆ. Գալեան իւր Թօքհանէի 16 տարուան դեղարանը փոխադրած է այժմ Ղալաթիա կամուրջին գլուխը Խալիլ փաշա փողոց թիւ 11։

Այս դեղարան միշտ առաջնութիւն ստացած է դեղերու թարմութեամբ, դիւրաղնութեամբ, և մանաւանդ արագ և իմաստ ուշադրութեամբ պատրաստելու հանգամանքովը։ ամէն չարաթ կը ստանայ Եւրոպայէ նորանոր դեղեր և դեղագործական պիտոյքներ։

Մասնագէտ բժիշկներ օրուան որոշեալ ժամերուն դեղարանը կը գտնուին և կը դարմանեն ամէն կարգի հիւանդութիւններ։

1—15

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Կը բուժէ հարբուխը, կուրծքի բորբոքումները, յոգնացաւը, ճմլում, վերք և այն։ Աննման դեղ այտուցներու և կոշտի համար։

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու մէջ. (փնտռել մեր ստորագրութիւնը)։

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափ ի

La VELOUTINE

CHlos FAY, Parfumeur

PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ՍԻՏՆԵՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՂԱԼԱՓԻԼ, ԵՒՐՔՍԷՔ ԳԱԼՏԸՐԸՄ ԳԷՈՐԳ ՊԷՅ ԽԱՆ ԹԻՒ 1, 2, 3

Ասոնց զէլիները Անգլիոյ Շէֆիլտ քաղաքին Ճօհն Նօվիլ եւ Որդիք գործարանին մէջ կ պատրաստուին եւ հետեւեալ մենաշնորհեալ մարքան կը կրեն։ Ոմանք այդ զէլիներու կեղծը կ շինեն եւ անգլիական տառերը չնանչցողներ զայնս կը գնեն, որով նոյն գործարանին արժէքաւոր զէլիներուն վարկը կը կոտրեն։

Ճօհն Նօվիլ եւ որդւոց գործարանին արտադրութիւնք այս մասնաւոր մարքան կը կրեն։ Կեղծերէն զգուշանալու համար պէտք է ուշադրութիւն ընել զէլիներու, ածիլիներու, կտրոցներու եւ մկրատներու վրայ գտնուած մարքայիր ու անգլիական տառերուն։

Այս գործարան 1700 տարւոյն ապրիլ 26ին հաստատուած է։

Սիտնէյ Նօվիլ եւ ընկերութեան ներկայացուցիչն է դրամարկղներու ամենէն մեծ Միլլէր գործարանին։

Այդ դրամարկղներ ամեն կերպով կը դիմանան հրդեհի եւ գողերու դէմ։ Փափաքողներու ցոյց պիտի տրուին վկայականներ, որ կը հաստատեն Միլլէրի դրամարկղներու տոկունութիւնը։

Սիտնէյ, Նօվիլ եւ ընկերութեան անգլիական վանտառատան մէջ կը գտնուին նաեւ լաւ տեսակէ դգալներ, պատառաքաղներ, դանակներ ու սեղանի զանազան սպասներ ինչպէս նաեւ առ ժամն բլաէ դգալներ, պատառաքաղներ եւ այլն. նոյնպէս ջաղացի փոկեր ու մուրճեր, սեղանի յատուկ լամպարներ, սրաններու մէջ կախուելու լամպարներ, ցամաքային ու նաւային գիշերուան, բանկաց յատուկ կոնակներ, հրդեհի մեքենաներ եւ այլն։

Հեռաւոր տեղերէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին կանոնաւոր կերպով եւ շուտ։

564

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեմթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը. Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. - ԿԵՐԱՆՔ. - ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ։

Ընկ.՝դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան դումար	67,000,000 »
1895 ի հասոյթք	25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ

Ղալաթիա, Քարաքէօյ վրայ (հին Մատսատան դեղը)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՏՕՐ ՐԷԲԲԷՆ

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՔ ՁՕՐԱՅԻՒՑԻՔ ՎԵՐԱՆՈՐԱԳԻՔ

Ամենազգաստ կազդուրիչն զոյգարին գործածել Ապաքինողները, Մերները, Կանայք, ոչ բակամ Տղայներն և ամեն փոքրիկ անձինք։

Բաղկացեալ Մկանաց և Ջղային ու Ուղեղային դրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍՒ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱՏ ՏԷ ՇՕ

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, Դոդէմ Արեան սակաւութեան, Դեղնութեան, Թոչախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, Փորկապութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, և.այլն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Ջղային ուժհատութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր չարաշուք կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

Լիոն—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Գրքապահ Հիւկօ փողոց, 14—Լիոն 507

Ծանօթ և միակ աւանդապահ ի Կ. Պոլիս ՍԿԱՐՍՔԻ ԲԱՍԷԿՆԱ Ղալաթիա, Մամխանէ, թիւ 86 քանակ կը վաճառուի ամեն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով։

ԼԻՆԻՄԱՆ ԺԷՆՕ

40 ՏԱՐՈՒԱՆ ՑԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ալ հարկ չկայ խարեբլու եւ փոփոխելու.

Գործարանի մարքան

Ընդունուած է ամենայն ժամանակ եւ ամենայն նասնաբոյծերու կողմէ։

Այս դեղ ամենայն եւ անվրէպ կը դարմանէ ծիերուն կապալը, ճմլումները, ոտքերու դողալը, ցաւուկի վերքը, ծունգի ուռեցքները, սրունքներու անջգուռմը, ոտքի ուռեցքները ինչպէս նաեւ կը վանէ կարգ մը իւանդութիւնները։ Գին վեց ֆրանք.

Վերոյիշեալ ֆր.ով ուզուած տեղը կը յանձնուի։ Կ. Պոլսոյ մէջ կը գտնուի Մէկիսի, Գասապեան, Քիւչիւքեան ու Բանգիւք եւ այլ մեծ դեղավաճառներու քով։ 356 22-52

ԴԵՐՁԱԿ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ

ՓԷՅՏԻՄԱԼՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

Գաղէ Գաբրա, Համիտիէ ճաղարէ, Թէ-բուրէ ձիւրէ դէմոյը Ռի- 21

Այս անգամ Եւրոպայէն ձմեռուան համար զուտ անգլիական և գաղղիական ճաշակաւոր ապրանքներ բերել տուած ըլլալով, չափազանց վրայ կը պատրաստէ ամէն տեսակ զգեստեղէններ և ձեւի վայելչութեամբը գոհ կընէ բոլոր յաճախորդները. կը յանձնարարուի ուրիշ տեղ դիմելէ առաջ այցելել սոյն վաճառատունը։

Գիները չափաւոր և յարմար

16—30

ՓԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՍՔԻՆ

Ոչ ամսօր երկու անգամ կը բանին Լիվերպուլ և Ամերիկայ գծէ-

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Պոթնիա	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Աղլաս	2393
Բաւոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալտիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէբբօ	2143	Մոլօգգօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գազալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՕԼԻ գործակատար Thomas C. Joly

ՇՇԳԵՆԱՒԱՍԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿ ԷՆ և ՄԱՐՈՒԹԱՆ

Ն. ԲԱՏԷ ԷՆ ԸՆ

Մարսելիայէ և Գանագ Դէլ Նան իտալիական գծով

Մինչեւ Լոզենաւը Նոյեմբերսսիք պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսոն, Կրիտաւն, Տրապիզոն և Պաթում դեկտ. 22ին երեկուան ժամ 4ին (Ք. Ե.)։

Բարեղեալ-Լիսն-Մարսելիոյ երկաթուղիով ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանկ
Բ. » 175 »

Ուղղուիլ Կ. Պոլսոյ ընդհանրական նաւաշէնքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութիւններու համար

Դիմել առ գործակատար ԹԻՄՈԹԷ ԲԷՆՈՒԼ

575 Մանգանէ փողոց թ. 10

ՄՈՍ

ՇՇԳԵՆԱՒԱՍԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլ, Գլասգով, Մէլբուրկանէ և Մէ- Մոսի ՀԷԼ- բանող ատլանտեան

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Բամէս	3000	Թիպս	2500
Անգլիա	3000	Նէրթիս	2400
Թէյլոր	3000	Օսայրիս	2250
Բեանորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Մֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Դարիօթիս	2500	Նիւէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիթոլ խան

ՃԷՕՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

568 31, Ճէյմս Սթրիդ Լիվերպուլ

ՇԻՐՔԹԻ ԽԱՅՐՈՒՅԻՒ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՅՈՑՑ

1897 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 22ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՅՆՈՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Վոսփորէն ԻՆՔՆԱԿ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

2 — ԵՆՄ. Մզգ. Պէօյր. Թրպ. ԵՆՔ. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Արնք.Դրչ. Օրթ. Պշիր.
2 — Պէպ.Արն.Դրչ.Օրթ. Պշր.
1 50 Գնտ.Վնր.Զնկ.Պէյլ.Գզկ.
2 — Պէյզ.Բշպ.Զպզ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վնիր.Զէնկ. Պէյլ.Գզկ. Պշր.
2 45 Պէյր. Բշպճ. ԵՆՔ. Գնլճ. Պօյճ. Ր. Ա. Հս. Գնտ. Արնվր. Վնր. Զնկր. Պէյլ. Գզկ. Պշրթ. Գպպշ.
2 30 Ր. Ա. Գվ. ԵԷՆՄ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. ԵԷՆՔ. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հիս. Պէպ. Արնվ. Դրչ. Օրթ. Պէշիրթաշ
3 — ԵՆՄ.Մէգ.Պէօյր.Թրպ.Պէյր.Բշպ.Զպլ.Գնլճ. Ա.Հ.Գնտ.Վնր.Զնկ.Պէյլ.Գզկ.Իւս.
3 0 ԵՆՄ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. ԵՆՔ. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արնվ. Դրչ. Օրթ. Պշկ.
4 30 ԵՆՄ.Մէգ.Պէօյր.Թրպ.ԵՆՔ.Իսթ.Միրկ.Պօյճ. Ր.Հս.Պէպ.Արվ.Դրչ.Օրթ.Պշկ.
5 — Պէյզ. Բշպ. Զպր. Գնլ. Ա.Հիս. Գնտ. Վնր. Զէնկ. Պէյ. Գզկ Պէշիրթաշ
5 45 ԵՆՄ.Մզպ.Պէօյր. Թրպ.Պէյզ. ԵՆՔ. ՍԹՆ. Գնլ. Պօյճ. Ր.Հս. Պէպ. Արնվ. Դրչ.Օրթ.Պշր.
7 15 ԵՆՄ,Մզպ,Պէօյր,Թրպ,Պէյր,ԵՆՔ,Մրկ, Ր,Հս, Պէպ, Արնվր,Գրչ. Պէյլ. Օրթ. Պշր,
7 45 Պէյզ, Բ.Պճ. ԵՆՔ, Զպզ. Գնլճ. Մրկ, Ր,Ա.Հ, Գանտ.Պէպ.Արն. Վնր Զնր,Պէյլ,Օրթ,Գզկ, Պէշիկթաշ։
8 30 Ա.Ր,Գվ,ԵՆՄ.Մէգ.Պէօյ. Թրպ.Պէյր.Բշպ Զպզ. Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վան.Զնկ.Պէյլ.Գզկ.Իսկ.
9 — ԵԷՆՄ, Մէգ, Պէօյ, Թար, ԵՆՔ. ՍԹՆ. Միր. Ր.Հիս.Պէպ.Արնվ.Դրչ.Օրթ.Պշր.
9 45 ԵՆՄ, Մէգպ, Պէօյր, Քրպ, Պէյր ԵՆՔ. Գնլճ. Ա.Հս. Գնտ. Վնր. Զնր. Պէյլ. Գզկ. Իսկ.
10 15 ԵՆՄ.Մզպ,Պէօյր.Թրպ.ԵԷՆՔ. Միրկ, Ր. Հիսար Պէպ. Արնվ- Դրչ, Օրթ. Պէշկ.

Կամրջէն Վոսփոր Դիմող ընթացքը

3 — Պշր. Օրթ. Դրչ. Արվր, Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. ԵՆՔ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. ԵՆՄ.
3 20 Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Վնր.Գնտ.Ա.Հ.Գնլճ.Զպզ Բշպ. Պէյզ.
3 40 Գապ. Գշկ. Գզկ. Օրթ.Պէյլ.Զնկ.Սրվ. Գնտ Ա.Ր.Հս.Գնլ.Մրկ.ԵՆՔ.Բշպ, Պրզ.Թրպ. Պէօյ. Մզպ.ԵՆՄ.
4 30 Պշկ.Օրթ.Դրչ.Արն.Պէպ. Ր.Հ. Մրկ. ՍԹՆ.ԵՆՔ. Թրպ, Պէօյր,Մզպ,ԵՆՄ,
5 15 Գպթ.Պշկ.Գզկ,Օրթ.Պէյլ.Զնկ.Վնր,Արվ. Գնտ, Ա.Ր.Հս.Գնլ.Զպր. Բշպ.Պէյզ,
6 — Գապ.Պշկ.Օրթ,Արվ.Պէպ.Ա.Ր.Հս. Մրկ.ԵՆՔ, Պէյզ. Թրպ.Պէօյ.Մզպ.ԵՆՄ.Բ.Ա. Գզգ.
7 — Պշ.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Արվ.Գնտ.Ա.Ր.Հ.Պօյճ ԵՆՔ. Պէյզպ.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.ԵՆՄ.
8 30 Պշկ.Օրթ.Դրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.ԵՆՔ. Թրպ. Պէօյ.Մզպ.ԵՆՄ.
9 15 Պշր,Օրթ.Պէյլ, Արվ. Ր.Հս. Պօյճ, Գնլճ, ԵՆՔ. Պէյզ. Թրպ.Պէօյ.Մզպ.ԵՆՄ.
10 5 Պէշ.Գզկ,Պէյլ,Զնկ.Վնր,Գնտ, Ա.Հ. Գնլ.Զպր, Բշպ.Պրզ.Մզպ.Ր.Ա.Գվ.
10 20 Պշկ.Օրթ.Դրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հս,Պօյճ.Մրկ, Իսթ ԵՆՔ,Թրպ.Քիճ.Պէօյ.Մզպ.ԵՆՄ,
10 50 Գապ.Պշկ.Օրթ.Դրչ.Արվ.Պէպ.Գնտ.Ա.Ր.Հսր. Գնլ.Մրկ.ԵՆՔ.Բշպ.Պրզ. Պէպէրքէն ԵՆՄ, զացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի.
11 10 Պշկթ. Պէյլ. Զնկ. Վնր.Գանտ. Ա.Հիս. Գնլ. Զպզ.Բշպ.Պէյր.
11 20 Պշկ.Պէպ.Ր.Հս,Մրկ.ՍԹՆ.ԵՆՔ. Թրպ, Պէօյ Մզպ.ԵԷՆՄհալլէ
11 40 Պշթ-Գզկճ.Օրթ.Պէյլ.Զնկ.Վնր.Գնտլ. Պէպ.
12 15 Պշր.Օրթ.Դրչ.Արնվ.Պէպ.

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

ՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ

906,000,000 ՖՐԱՆՔ

Տնօրէնութիւն յԵՒորոպա

Փարիզ, 16, Պուլվար տէ գ Իթալիէն, 1,3. էր Լը Բէլթիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ

1845ին հիմնուած է Քէ

Ապահովագրեալներու վճար. 1 Միլիոն 123,000000

1895է դոլարէն

Ապահովագրեալներու վճարուած	87,000000
Հասոյթ	196,000000
Նոր ապահովագրութիւնք	661,000000

1896 յունուար 1

Աւանդք եւ անշարժ կալ. յԵւրոպա	40,00000
Ցաւելեալ դրամագլուխ	124,00000
Արդի ապահովագրութիւնք	1 Միլիոն 141,00000

Տէկէրլոն ապահովագիր

Շահաբաժիններու բարգմամբ և ապահովագներու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու

Պայմանագրութեան նոր եղանակ սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս

ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱԳԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան.

Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն ի Թուրքիոյ

188 Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ եւ Ընկ. Վոյվոտա վ ոց.Վ խ խան. Գալաթի

Արտօնատէր Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՍԻՍ»Ի (77)

ԹԱՓՈՒՆ ՎԻՇՏ ՄԸ

ՊԷՌՆԱՌ ՏԸՌՕՆ

Օրացոյցին բոլոր սուրբերը վկայ, եթէ այսպէս կուզէք, յարեց հանդարտօրէն Ռէյմօն աւաղակապետը։

—Այն ատեն ինչո՞ւ չէք կրնար... ո՜հ, ինչո՞ւ չէք կրնար սիրել իս, քանի որ չէք սիրեր զայն, ըսաւ Սիրա միացնելով ձեռքերը ջերմագին։

—Վասն զի, ինչպէս ըսի, քարէ մարդ մըն եմ ես. անկեղծօրէն կը մեղքնամ ձեզի, խեղճ Սիրաս, միշտ պիտի ջանամ գորով ցոյց տալ ձեզի համար. բայց ասկէ աւելի ոչ ինչ կրնամ ընել. ձեզի նուիրելու սիրտ չունիմ, չէ՞ք կըրնար բարեկամի մը սէրը ընդունիլ անոր տեղ։

Ատիկա չպիտի բաւէ։ Բարեկամ մը, իրաւ։

Եւ խնդալ հեգնելով։

—Տեսէք, ծունգ չբռած եմ ձեր առջեւ... ես, որ երբէք չեմ ծնրադրած ոչ մէկ մահկանացուի առջեւ։ Ո՜հ, պէ՞տք է որ ի զուր աղերսեմ։

—Վեր ելէք, թշուառական աղջիկ, ըսաւ Ռէյմօն, գրեթէ խիստ ձայնով մը։ Ինչո՞ւ կը յամառիք ձեր այդ յիմարութեան մէջ։ Մէկ անգամ ըսելս բաւական չէ՞։ Անկարելութիւն մը կը խնդրէք ինձմէ։ Միւս կողմէ, աւելցուց աւելի մեղմօրէն, միշտ կը պատճառէք ինծի և ձեզի միանգամայն։ Եթէ երբէք քաջալերած եմ ձեզի այդ յիմար սիրուն մէջ, հաւատացէք թէ գիտակցութեամբ չեմ ըրած. բնաւ չեմ անցուցած միտքս թէ դուք կրնաք սիրել զիս։ Եւ հիմա, պէտք է բացարձակապէս վերջացնել այս խօսակցութիւնը, բառ մը իսկ աւելի չեմ ուզեր լսել։ Ո՛չ աղօթք, ո՛չ թախանձանք չպիտի կրնան յուզել զիս։ Քանի մը օրէն յաւիտեան պիտի բաժնուինք իրարմէ, և դուք, վստահ եմ թէ քիչ ատենէն պիտի մոռնաք զիս։

Նէ ոտքի ելաւ, թեւերը ծալեց լանջքին վրայ և անոր դէմը կայնեցաւ հանդարտ երեւոյթով մը։ Բարկութիւն արտայայտող ոչ է դիծ չմնաց անոր դէմքին վրայ, մարմարի մը չափ ժպիտն էր։ Իր սիրուն բոլոր կրակը աչքերուն մէջ խտացած էր կարծես, որ տարօրինակ և չարագուշակ բոցով մը կը փայլատակէին։

—Ձեր վերջնական որոշումն է աս, ըսաւ, անայլայլ ձայնով մը։

—Այո, պատասխանեց ան, զարմացած այս յանկարծական փոփոխութեան վրայ։

—Եւ բան մը չէ՞ կարող փոխել զայն. վերջին անգամ մըն ալ կը հարցնեմ, շարունակեց նէ նոյն անխռով ձայնով և սարսափելի հանդարտութեամբ մը։

—Ոչինչ կրնայ փոխել զայն. ինչո՞ւ կը պնդէք այսքան, պատասխանեց հրասապետը անհամբեր։

—Մեռիր տրեմն, գոչեց նէ։ Ու դիրքը փոխեց, խոյացաւ անոր վրայ և երկար դանակ մը հանելով ծոցէն, անոր կուշտը խոթեց զայն, մինչեւ կոթը։

Արիւնը տաք տաք երեան ի վեր ցայտեց։

Դանդաղեց, վարկեան մը տատանեցաւ, յետոյ ինկաւ աղջկան ոտքերուն առջեւ, առանց ճիչ մը արձակելու։

Նէ ծռեցաւ և մէկդի ըրաւ անոր ճակտին խարտեաշ գանգուրները։

Ամէն ինչ անշարժ էր։ Ձեռքը անոր սրտին դրաւ. չէր բաբախեր. ծունգի եկաւ ու երկար համբոյր մը դրաւ անոր ցուրտ շրթունքներուն վրայ։ Վարկեան մը յետոյ ոտքի ելաւ և գրեթէ անմիջապէս յանկարծական ճողփիւն մը լսուեցաւ և ալիքները գոցուեցան Սիրաի վրայ։

Բէդ իր սենեակին ներսէն լսեց այդ ձայնը մահուան զոգոնի մը պէս։

Ոտքի ելաւ անմիջապէս և կամուրջին վրայ վազեց, և հոն, իր ոտքերուն առջեւ, արիւնին մէջ շաղախուած, ճանչցաւ հրամանատարին մարմինը, ըստ երեւութին անշարժ, մինչդեռ, իր ոտքերուն տակ, խորունկը, փրփրադէզ ալիքներուն մէջ, Սիրաի հրատոչոր սիրտը կը հանդստանար վերջապէս։

ԻԲ

ԾՈՎԱՀԷՆՆԵՐՈՒ ՊՏՏԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Զ--բէր-- Վհ--էին կամուրջին վրայ մեծ իրարանցում, մեծ մը կար։ Մոգական զօրութեամբ մը կարծես, ծովահէնները պետին սպանութեան լուրը տարածուած էր։ Ամէն ինչ չփոթութեան և անկարգութեան մէջ էր. կարգապահութիւնը մոռցուած էր այդ պահուն, և սասափիկ անէծքներ կը տեղային բարձրագոչ, Սիրաի գլխուն։

Որպէս թէ յանկարծ մարմարէ արձանի մը փոխուած ըլլար, Բէդ ոտքի վրայ կեցած էր Ռէյմօնի անկենդան մարմնին քով։ Հանդարտ և անշարժ, այլ սակայն դէմքը նետած էր բոլորովին ու շատ ցաւ կը զգար։ Ինքը միայն, հոն գտնուղներուն մէջ, կը ճանչնար անոր մահուան ողբերգական պատճառը։

—Կարելի չէ՞ վար փոխադրել զայն, ըսաւ նէ վերջապէս, ապանիացի Մոնտալվիին դառնալով։

—Կանչեցէք Տանվերը, ըսաւ այս վերջինը, առանց ուշադրութիւն ընելու այս հարցումին. յետոյ Բէդին դառնալով, ըսաւ. իրը թէ բացատրութիւն մը տալու համար։

«Տանվէր մեղի հետ միանալէն առաջ բժիշկ էր. և կուզեմ որ հրամանատարը տեսնայ անգամ մը, զայն փոխադրելէ առաջ, եթէ յարմար կը դատէք։

Բէդ հաւանութեան նշան մը ըրաւ և վարկեան մը յետոյ Տանվէր մօտեցաւ և ծռեցաւ հրամանատարին միշտ անշարժ մարմնին վրայ։

—Նուազած է միայն, արիւնահոսութեան պատճառով, ըսաւ ան, քիչ մը յետոյ. մնաց չէ։

—Կրնա՞յ ապրիլ, հարցուց Բէդ աշխուժով։

(Շարունակելի)